

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії держави і права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія вчень про державу і право
Викладач (-і)	Саветчук Наталія Михайлівна, викладач кафедри теорії та історії держави і права
Контактний телефон викладача	Саветчук Наталія Михайлівна (0342) 596133
Е-mail викладача	Саветчук Наталія Михайлівна natalia.savetchuk.@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/hrafik-individualnoi-roboty/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, щодо виконання індивідуальних науково-дослідних завдань
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення вибіркової навчальної дисципліни є державно-правові ідеї та цілісні вчення (доктрини, теорії), їх виникнення, історичний розвиток, зв'язки із сучасністю та суспільною практикою. Проте предметом дослідження даної дисципліни є не всі знання про державу чи право, а лише ті, що їх теоретично обґрунтовано та концептуально викладено.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи «Історії вчень про державу і право» як науки та навчальної дисципліни. 2. Вчення філософів про державу і право від найдавніших часів до сьогодення. <p><u>Основними джерелами</u> цієї навчальної дисципліни виступають першоджерела (твори, праці мислителів та науковців), а також – енциклопедії, підручники.</p> <p>Навчальна дисципліна «Історія вчень про державу і право» повинна сприяти усвідомленню студентами процесу формування загальнолюдських державно-правових цінностей та необхідності утвердження в соціальній практиці принципів верховенства права, демократії та правової держави, створення дійових механізмів забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Знання історії світової та вітчизняної державно-правової думки в поєднанні із знаннями, отриманими при вивченні інших юридичних дисциплін будуть сприяти формуванню правової культури майбутніх юристів, забезпечать поєднання набутих теоретичних знань з практикою.</p> <p>Дана навчальна дисципліна повинна надати студентам юристам знання з питань історії розвитку політико-правових доктрин в різних країнах та різні історичні епохи, виявити загальну тенденцію в розвитку поглядів на державу і право, їх еволюцію, співвідношення між ними і на цій основі сформувати в студентів вміння самостійно аналізувати та застосовувати політико-правові доктрини.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право» є ознайомити студентів з державно-правовими ідеями, теоріями, концепціями мислителів, філософів, які мали місце в історії; допомогти сформувати науковий світогляд майбутніх юристів; допомогти студентам самостійно аналізувати суспільно-політичні явища сучасності; ознайомити студентів з історією правової думки від найдавніших часів і до сьогодення.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право» є навчити студентів аналізувати й обґрунтовувати вчення про державу і право різних мислителів з сучасної точки зору; вміти застосовувати на практиці ідеї та теоретичні положення; критично осмислювати негативні моменти, які були в політико-правовій думці на тому чи іншому етапі розвитку нашої держави; побачити цінність ідей, доктрин для сучасного творення нашої незалежної держави; сформувати почуття відповідальності за долю нашої держави; побачити особливості української державно-правової думки та її безсумнівний зв'язок із світовою історією вчень про державу і право; аналізувати джерела мислителів, філософів, юристів з питань розуміння держави і права.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)				
<u>Загальні компетентності:</u>				
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями щодо різних підходів до розуміння держави і права, їх походження та призначення.				
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій у вченнях мислителів від найдавніших часів до сьогодення.				
<u>Фахові компетентності:</u>				
Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.				
Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів на основі вивчення наукових теорій та концепцій мислителів і вчених.				
Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній юридичній діяльності..				
5. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття	Загальна кількість годин			
лекції	12			
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18			
самостійна робота	60			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
5	081 Право	3	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Модуль I. Теоретичні основи «Історія вчень про державу і право» як науки та навчальної дисципліни				
Тема № 1. Історія вчень про державу і право як наука і навчальна дисципліна		2	2	6
Модуль II. Вчення філософів про державу і право від найдавніших часів до сьогодення				
Тема № 2. Державно-правові вчення в Стародавньому світі (Індія, Китай, Греція, Рим)		2	2	6
Тема № 3. Особливості вчень про державу і право в епоху Середньовіччя		2	2	6
Тема № 4. Державно-правові вчення в Західній Європі в XV-XVIII ст.		2	2	4
Тема № 5. Державно-правові вчення представників французького Просвітництва		2	2	6
Тема № 6. Політико-правові вчення в Німеччині (кінець XVIII-XIX ст.)		-	-	6
Тема № 7. Вчення про державу і право представників лібералізму у Англії та Франції (XIX ст.)			2	6
Тема № 8. Становлення та розвиток вітчизняної державно-правової думки.		2	4	6
Тема № 9. Політична думка у США періоду боротьби за незалежність		-	-	6

Тема № 10. Західноєвропейські державно-правові концепції ХХст.		2	6
	ЗАГ.	12	18
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (з наступними змінами) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/</p>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення даної дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі.</p> <p>На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 20 балів, друге питання передбачає коротку відповідь на питання і оцінюється максимально в 10 балів; третє питання оцінюється максимально 12 балів; четверте питання – тестове, оцінюється у 8 балів. Максимальний бал за контрольну роботу становить 50.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання, які охоплюють тематику всієї вибіркової навчальної дисципліни. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри Денна форма – Кафедра теорії та історії держави і права (pnu.edu.ua)</u></p>		
Семінарські заняття	<p>Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://law.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d1%82%d0%b0-%d0%bb%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%b0%d0%ba%d1%82%d0%b8/</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік.</p> <p>Залік виставляється викладачем на останньому семінарському занятті у семестрі відповідно до п. 4.6. Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя</p>		

	<p>Стефаника.</p> <p>Перескладання семестрового заліку проводиться окремою парою в письмовій формі за графіком, затвердженим директором Інституту, здобувачами, які одержали після виставлення заліку «не зараховано» (нижче 50 балів), а також мали на день виставлення заліку не відпрацьовані пропущені заняття (за умови їх відпрацювання). Заліковий білет у такому випадку складається із 5 практичних завдань. Максимальний бал за залікову роботу складає 100.</p> <p>Залік також може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/. У такому разі залік проводиться у тестовій формі. При тестовому контролі знань в системі дистанційного навчання правильна відповідь на тестове завдання передбачає відповідні бали, які зараховуються студенту автоматично</p>
--	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами семінарських занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (перелік індивідуальних завдань міститься в Методичних вказівках для підготовки до семінарських занять). Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри [https://kttidip.pnu.edu.ua/методичні матеріали /](https://kttidip.pnu.edu.ua/методичні_матеріали/)

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття з даної вибіркової навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

Неформальна освіта

Визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (в редакції від 12.02.2021 року) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Історія вчень про державу і право : Підручник / За ред. проф.. Г. Т. Демиденка. Харків: Право, 2008. 240 с.
2. Кормич А.І. Історія вчень про державу і право: Навч. посібник. Київ: Правова єдність, 2009. 312с.
4. Осауленко О.І. Історія вчень про державу і право : посібник для підготовки до іспитів. Київ : Ліпкан О.С., 2010. 196 с.
5. Мироненко О.М. Історія вчень про державу і право: навч. посіб., Київ: ВЦ «Академія», 2010. 456 с.
6. Демиденко Г.Г. Історія вчень про державу і право: курс лекцій. 2-е вид., доп. і змін. Харків:

Право, 2018.414 с.

7. Тетарчук І.В. Історія вчень про державу і право. Навч.посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 184 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів міститься в навчально-методичних посібниках:

1.Саветчук Н.М. Методичні вказівки для проведення семінарських занять для студентів денної форми навчання з вибіркової навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право». Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2019. 40 с.

2. Саветчук Н.М. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання з вибіркової навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право». Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2019. 32 с. <https://kttidip.pnu.edu.ua/> /навчально-методичні матеріали-2/

Викладач _____ **Саветчук Н.М.**